

**Informacja z wykonania planu
budżetu państwa w części 73 – ZUS**

**Sprawozdanie z wykonania
planu finansowego
Funduszu Ubezpieczeń
Społecznych**

**Sprawozdanie z wykonania
planu finansowego
Funduszu Emerytur
Pomostowych**

**Sprawozdanie z wykonania
planu finansowego
Funduszu Rezerwy
Demograficznej**

2013

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
ZAŁOŻENIA MAKROEKONOMICZNE	3
ZAŁOŻENIA PRAWNO-SYSTEMOWE	4
SEKIF	4
DOCHODY BUDŻETU PAŃSTWA W CZĘŚCI 73 – ZUS	8
WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA W CZĘŚCI 73 – ZUS	10
DZIAŁ 753 – OBOWIĄZKOWE UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE	11
DZIAŁ 851 – OCHRONA ZDROWIA	12
DZIAŁ 853 – POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ.....	12
WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA W CZĘŚCI 73 – ZUS W UKŁADZIE ZADANIOWYM	13
FUNDUSZ UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH	16
SYTUACJA FINANSOWA FUS	16
PRZYCHODY.....	19
KOSZTY	22
WYNIK FINANSOWY	25
WYKONANIE PLANU FUS W UKŁADZIE ZADANIOWYM.....	27
FUNDUSZ EMERYTUR POMOSTOWYCH	30
PRZYCHODY.....	31
KOSZTY	31
WYNIK FINANSOWY	32
AKTYWA FEP	33
WYKONANIE PLANU FEP W UKŁADZIE ZADANIOWYM	33
FUNDUSZ REZERWY DEMOGRAFICZNEJ	36
PRZYCHODY.....	36
KOSZTY	37
AKTYWA FRD.....	37

Wprowadzenie

Założenia makroekonomiczne

Założenia makroekonomiczne stanowią jedną z najważniejszych grup założeń przyjmowanych przy konstrukcji planów finansowych. Oczywistą konsekwencją tego faktu jest to, że poziom ich wykonania determinuje poziom wykonania planów finansowych i jest czynnikiem decydującym o wielkości rozbieżności pomiędzy planowanymi a wykonanymi przepływami finansowymi.

Oceny gospodarcze, które pojawiły się po dwóch kwartałach 2013 roku, były przesłanką do zmiany prognozy wskaźników makroekonomicznych, jakie przyjęto do ustawy budżetowej na 2013 rok. To z kolei stanowiło podstawę dokonania nowelizacji tej ustawy (Dz.U. z 2013, poz. 1212). W zakresie ZUS jako dysponenta znowelizowano plany dochodów i wydatków budżetu państwa w części 73 – ZUS oraz Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W poniższej tabeli zestawiono podstawowe wskaźniki makroekonomiczne przyjęte w ustawie budżetowej oraz nowelizacji wraz z poziomem ich realizacji.

Wyszczególnienie	Ustawa budżetowa z dnia 25 stycznia 2013 r.	Ustawa budżetowa po nowelizacji z dnia 27 września 2013 r.	Wykonanie
Realny wzrost PKB	102,2%	101,5%	101,6%*
Wskaźnik wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej	104,6%	102,8%	103,4%
Wskaźnik zmiany zatrudnienia w gospodarce narodowej	100,2%	99,6%	99,0%**
Stopa bezrobocia (na koniec okresu)	13,0%	13,8%	13,4%
Średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem	102,7%	101,6%	100,9%
Średnioroczna stopa procentowa operacji otwartego rynku	4,36%	2,95%	2,92%

* Wstępny szacunek GUS.

** Dane dla sektora przedsiębiorstw.

Rok 2013 charakteryzował się słabą dynamiką wzrostu w pierwszych dwóch kwartałach, po czym nastąpiło wyraźne ożywienie w drugiej połowie roku. W efekcie wzrost PKB wyniósł 1,6% wobec 1,9% w 2012 r. Jednocześnie wzrost gospodarczy odbywał się w warunkach bardzo niskiej presji inflacyjnej – przez cały 2013 r. inflacja pozostawała poniżej celu Rady Polityki Pieniężnej. Wzrost płac w gospodarce okazał się szybszy od inflacji, co w pozytywny sposób wpływało na przychody ze składek na ubezpieczenia społeczne, a ponadto wspierało ożywienie konsumpcji indywidualnej. W nieco mniej

optymistycznych barwach przedstawiała się sytuacja na rynku pracy, gdzie zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw spadło o 1 p.p. w stosunku do roku poprzedniego, a stopa bezrobocia na koniec roku nie zmieniła się w stosunku do grudnia 2012 r.

Założenia prawno-systemowe

Drugą bardzo istotną z punktu widzenia realizacji planu finansowego grupą założeń są założenia prawno-systemowe, które w 2013 r. przedstawiały się następująco:

1. Wskaźnik waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych wyniósł 104,0% wobec zakładanego w ustawie budżetowej 104,4%;
2. Stopa składki przekazywanej do OFE od 1 stycznia 2013 r. wyniosła 2,8% wobec 2,3% w roku poprzednim;
3. FUS otrzymał nieoprocentowaną pożyczkę z budżetu państwa w wysokości 12 000 000 tys. zł oraz został zasilony środkami z FRD w kwocie 2 500 000 tys. zł;
4. Z dniem 17 czerwca 2013 r. weszła w życie ustawa z dnia 28 maja 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2013, poz. 675). Ustawa ta wydłużyła dodatkowy urlop macierzyński do 6 lub 8 tygodni odpowiednio w przypadku urodzenia jednego dziecka lub urodzenia więcej niż jednego dziecka oraz wprowadziła nowy rodzaj urlopu – urlop rodzicielski w wymiarze do 26 tygodni;
5. Plan FUS na 2013 r. zakładał wypłatę emerytur, które były zawieszane od 1 października 2011 r. do 21 listopada 2012 r., a przyczyną zawieszenia było kontynuowanie zatrudnienia podjętego przed przejściem na emeryturę. Ustawa regulująca powyższą kwestię weszła w życie 19 lutego 2014 r. (ustawa z dnia 13 grudnia 2013 r. o ustaleniu i wypłacie emerytur, do których prawo uległo zawieszeniu w okresie od dnia 1 października 2011 r. do dnia 21 listopada 2012 r., Dz.U. z 2014 r., poz. 169), w związku z czym wypłata tych emerytur rozpoczęła się w 2014 r.

SEKiF

W połowie 2013 r. nastąpiło wdrożenie docelowego systemu prowadzenia rozliczeń na kontach płatników składek za okres od 01.01.1999 r. – systemu SEKiF (System Ewidencji Kont i Funduszy).

SEKiF jest systemem obejmującym rozliczenia na wszystkich kontach płatników składek za okresy rozliczeniowe od stycznia 1999 r., tj. od wprowadzenia reformy systemu ubezpieczeń społecznych. Rozliczenia w SEKiF są prowadzone na bieżąco na podstawie deklaracji DRA, wpłat, not księgowych i not egzekucyjnych zaksięgowanych w danym dniu na kontach płatników. Ewidencja w systemie SEKiF opiera się na zaksięgowanych dokumentach i ustalanych na tej podstawie saldach na koniec każdego dnia,

prezentujących niezmienny na dany dzień stan rozliczeń z płatnikami składek narastająco za okres od 1 stycznia 1999 r.

Do końca 2012 roku system SEKiF stanowił podstawę ustalania przychodów funduszu z tytułu składek, natomiast nie stanowił podstawy ustalania rozrachunków z płatnikami składek. Przejście na centralny jednolity system SEKiF spowodowało wyeliminowanie skutków uproszczeń stosowanych w poprzednich latach w zakresie:

- należności z tytułu składek – stosowano uproszczony algorytm wyliczania stanu należności w oparciu o przypisy składek należnych od płatnika i uznania z deklaracji rozliczeniowych oraz wpłaty przekazane na rachunek bankowy FUS, a w docelowym SEKiF algorytm rozliczania i ustalania stanów należności z tytułu składek jest zgodny z przepisami ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 kwietnia 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych, zwane dalej „rozporządzeniem o rozliczaniu składek” (Dz.U. Nr 78, poz. 465 z późn. zm.) w odniesieniu do poszczególnych kont płatników;
- należności z tytułu odsetek od składek – stosowano uproszczony algorytm szacowania stanu należności w oparciu o łączne stany należności z tytułu składek za poszczególne lata oraz średnią stopę procentową odsetek dla każdego roku, a w docelowym SEKiF algorytm wyliczania stanów należności z tytułu odsetek od składek jest stosowany w odniesieniu do poszczególnych kont płatników;
- opłat prolongacyjnych – stosowano uproszczony algorytm szacowania stanu należności w oparciu o dane pozyskane z oddziałów Zakładu w zakresie udzielonych płatnikom ulg, a w docelowym SEKiF algorytm wyliczania stanów należności z tytułu opłat prolongacyjnych opiera się na zapisach na kontach poszczególnych płatników dotyczących zawartych układów ratalnych i odroczeń terminów płatności;
- opłat dodatkowych z art. 24 – przejście na docelowy system SEKiF umożliwiło wprowadzenie na konta płatników składek wszystkich dokumentów dotyczących wymierzonych opłat dodatkowych, które do tej pory ewidencjonowane były w systemach wspomagających rozliczenia z płatnikami składek na poziomie oddziałów Zakładu;
- nierozliczonych wpływów na kontach płatników – przejście na docelowy system SEKiF i wprowadzenie na konta płatników składek wszystkich dokumentów złożonych przez płatników, sporządzonych przez oddziały Zakładu oraz dokumentów systemowych umożliwiło po raz pierwszy dokonanie systemowego rozliczenia na wszystkich kontach płatników składek zgodnie z przepisami ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i rozporządzenia o rozliczaniu składek oraz ustalenie sald rozliczeń w systemie SEKiF. Umożliwiło to zaprezentowanie po raz pierwszy stanu nierozliczonych wpływów na kontach płatników. Zasadniczy

wpływ na poziom zobowiązań ma tryb regulowania należności przez jednostki sektora finansów publicznych w grudniu każdego roku, które składki należne za grudzień danego roku wpłacają na rachunek ubezpieczenia społecznego w grudniu zamiast, zgodnie z przepisami ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w styczniu roku następnego i taka sytuacja występuje corocznie. Ponadto płatnicy składek dokonują wpłat za kilka miesięcy z góry, nie składając dokumentów rozliczeniowych. Wysokość zobowiązań wynika również z zasad prowadzenia rozliczeń na kontach płatników składek, gdyż każda nadpłata widniejąca na koncie płatnika składek jest zaliczana na poczet przyszłych należności, chyba że płatnik złoży wniosek o jej zwrot.

W związku z zakończeniem procesu wdrażania systemu SEKiF, Zarząd Zakładu uznał, że sposób prowadzenia ewidencji i rozliczeń na kontach płatników składek w systemie SEKiF spełnia wymogi ustawy o rachunkowości w zakresie prowadzenia księgi pomocniczej dla księgi głównej.

Od wdrożenia docelowych rozliczeń w SEKiF do dnia 31 grudnia 2013 r. zostały przeprowadzone następujące działania mające wpływ na salda na kontach płatników składek w zakresie FUS:

- dokonano systemowego wymiaru składek z urzędu za lata nieprzedawnione, co spowodowało wzrost należności i przychodów z tego tytułu o ok. 1,5 mld zł;
- rozliczono nadpłaty, które oczekiwały na rozliczenie na kontach płatników składek za okres od 1999 r., co spowodowało rozliczenie i przekazanie zaległych składek do OFE, a co za tym idzie spowodowało zmniejszenie bieżących wpływów składek o ok. 1,0 mld zł;
- w oparciu o dane z not przetworzonych po raz pierwszy w SEKiF dokonano naliczenia i rozliczenia odsetek od zaległości z tytułu składek za okresy zaległe, co spowodowało zmniejszenie bieżących wpływów z tytułu składek o ok. 2,0 mld zł i zwiększenie wpływów z tytułu odsetek;
- dokonano systemowego przeksięgowania nienależnych wpłat z rachunku składkowego 51 (wpłaty na ubezpieczenia społeczne) na rachunki 52 (wpłaty na ubezpieczenie zdrowotne) i 53 (wpłaty na FP i FGŚP) za okres od 1999 r., w wyniku czego dokonano przelewów z rachunku 51 na rachunki 52 i 53, co skutkowało zmniejszeniem bieżących wpływów składek o ok. 240 mln zł.

W konsekwencji w księdze głównej salda z tytułu składek, odsetek, opłat dodatkowych, opłat prolongacyjnych wymagały dostosowania do wartości wynikających z sald na kontach płatników w SEKiF. W związku z brakiem możliwości określenia skutków zmian rozliczeń dokonanych w SEKiF w podziale na lata których dotyczą, całość korekt ujęto w 2013 roku.

Informacja z wykonania planu
budżetu państwa
w części 73 – ZUS

2013

Dochody budżetu państwa w części 73 – ZUS

Treść		Wykonanie 2012 r.	2013 r.			
			Plan po nowelizacji	Wykonanie	% wyk. planu	2012 r. =100%
			w tysiącach złotych			
OGÓŁEM		299 789	280 132	575 946	205,6	192,1
Dział 753	Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	216 072	208 631	502 708	241,0	232,7
Rozdział 75303	Fundusz Ubezpieczeń Społecznych	214 228	207 211	500 979	241,8	233,9
Rozdział 75313	Świadczenia finansowane z budżetu państwa zlecone do wypłaty ZUS i KRUS	1 814	1 398	1 688	120,7	93,1
Rozdział 75395	Pozostała działalność	30	22	41	186,4	136,7
Dział 852	Pomoc społeczna	75 554	66 623	66 658	100,1	88,2
Rozdział 85212	Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	43	18	53	294,4	123,3
Rozdział 85234	Fundusz Alimentacyjny w likwidacji	75 511	66 605	66 605	100,0	88,2
Dział 853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	8 162	4 878	6 579	134,9	80,6
Rozdział 85347	Renta socjalna	8 063	4 835	6 506	134,6	80,7
Rozdział 85395	Pozostała działalność	99	43	73	169,8	73,7

Dochody budżetu państwa w 2013 r. wyniosły 575 946 tys. zł, tj. 205,6%, planu i obejmowały przede wszystkim:

1. Zwrot środków wycofanych z OFE w kwocie 500 979 tys. zł w związku z realizacją art. 111a ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz.U. z 2013 r., poz. 989 z późn. zm.). Dochody z tego tytułu stanowiły 241,8% planu i były wyższe od zakładanych o 293 768 tys. zł, co wynika z większej niż zakładano liczby osób, których środki podlegały przekazaniu na dochody budżetu państwa. Kwota środków podlegających wycofaniu z otwartych funduszy emerytalnych i przekazaniu na dochody budżetu państwa jest trudna do prognozowania, gdyż liczba wykreśleń członkostw z Centralnego Rejestru Członków OFE charakteryzuje się dużą zmiennością w czasie, a także zależy od wielkości środków zgromadzonych na rachunkach w OFE osób wyrejestrowanych;
2. Środki uzyskane w wyniku likwidacji Funduszu Alimentacyjnego w kwocie 66 605 tys. zł. Zgodnie z ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2013 r., poz. 1456) ZUS prowadzi od dnia 1 maja 2004 r.

likwidację Funduszu Alimentacyjnego. W trakcie jej trwania likwidator egzekwuje należności funduszu oraz reguluje jego zobowiązania powstałe przed jej rozpoczęciem. Stosownie do postanowień art. 69 ust. 1 wymienionej ustawy środki uzyskiwane w wyniku likwidacji funduszu podlegają przekazaniu na dochody budżetu państwa po zakończeniu każdego roku budżetowego do dnia 31 marca;

3. Zwroty nienależnie pobranych świadczeń łącznie z należnymi od nich odsetkami:
 - rent socjalnych oraz zasiłków i świadczeń przedemerytalnych wypłacanych przez ZUS za okres do 31 grudnia 2008 r. w łącznej kwocie 6 506 tys. zł,
 - świadczeń rodzinnych za okres do 31 sierpnia 2006 r. w kwocie 53 tys. zł,
 - świadczeń finansowanych z budżetu państwa zleconych do wypłaty ZUS w kwocie 1 688 tys. zł,
 - zapomóg pieniężnych realizowanych przez ZUS w 2007 r. w kwocie 73 tys. zł.

Wydatki budżetu państwa w części 73 – ZUS

Wydatki budżetu w 2013 r. wyniosły 44 884 757 tys. zł, tj. 98,9% planu po zmianach, i były niższe od poniesionych w roku poprzednim o 2 166 675 tys. zł.

Treść		Wykonanie 2012 r.	2013 r.					2012 r. =100%
			Plan po nowelizacji	Plan po zmianach	Wykonanie	% wyk. planu	% wyk. planu po zm.	
			w tysiącach złotych					
OGÓLEM		47 051 432	45 391 921	45 391 921	44 884 757	98,9	98,9	95,4
Dział 753	Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	44 662 964	42 869 324	42 869 324	42 386 176	98,9	98,9	94,9
Rozdział 75303	Fundusz Ubezpieczeń Społecznych	39 520 778	37 113 910	37 113 910	37 113 910	100,0	100,0	93,9
Rozdział 75309	Składki na ubezpieczenia społeczne	1 857 730	2 414 498	2 414 498	2 057 188	85,2	85,2	110,7
Rozdział 75313	Świadczenia finansowane z budżetu państwa zlecone do wypłaty ZUS i KRUS	3 283 918	3 340 354	3 340 354	3 214 537	96,2	96,2	97,9
Rozdział 75395	Pozostała działalność	538	562	562	541	96,3	96,3	100,6
Dział 851	Ochrona zdrowia	244 140	245 106	245 106	229 630	93,7	93,7	94,1
Rozdział 85156	Składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego	244 140	245 106	245 106	229 630	93,7	93,7	94,1
Dział 852	Pomoc społeczna	1 640	-	-	-	x	x	x
Rozdział 85212	Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	1 640	-	-	-	x	x	x
Dział 853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	2 142 688	2 277 491	2 277 491	2 268 951	99,6	99,6	105,9
Rozdział 85335	Refundacja ulg dla inwalidów wojennych i wojskowych z tytułu ubezpieczenia OC i AC	487	534	534	422	79,0	79,0	86,7
Rozdział 85347	Renta socjalna	2 142 195	2 276 957	2 276 954	2 268 528	99,6	99,6	105,9
Rozdział 85395	Pozostała działalność	6	-	3	1	x	33,3	16,7

Dział 753 – Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne

W 2013 roku wydatki w dziale 753 wyniosły 42 386 176 tys. zł, tj. 98,9% planu po zmianach i były niższe o 5,1% od wydatków poniesionych w 2012 r. Wydatki te obejmowały:

1. Dotację dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w kwocie 37 113 910 tys. zł, tj. 100,0% planu po zmianach, przeznaczoną na uzupełnienie niedoboru środków Funduszu;
2. Składki na ubezpieczenia społeczne w kwocie 2 057 188 tys. zł, które stanowiły 85,2% planu po zmianach. Niskie wykonanie planu po zmianach wynika z mniejszej kwoty składki odprowadzanej za osoby przebywające na urloпах wychowawczych oraz za nianie. Jednocześnie składki w 2013 r. były wyższe o 10,7% w porównaniu do poprzedniego roku, co wynika głównie z wydłużenia dodatkowego urlopu macierzyńskiego i wprowadzenia urlopu rodzicielskiego;
3. Świadczenia finansowane z budżetu państwa zlecone Zakładowi do wypłaty w kwocie 3 214 537 tys. zł (tj. 96,2% planu po zmianach), które zmniejszyły się w porównaniu do 2012 r. o 2,1%. Z kwoty tej 3 189 567 tys. zł stanowiły wydatki na świadczenia, 24 931 tys. zł wydatki na wynagrodzenie Zakładu z tytułu kosztów ustalania uprawnień, wypłaty i dochodzenia nienależnie pobranych świadczeń oraz 39 tys. zł wydatki z tytułu odsetek. Wydatki na świadczenia ukształtowały się na niższym poziomie zarówno w stosunku do planu po zmianach, jak i do 2012 r. przede wszystkim w związku z mniejszą liczbą wypłaconych świadczeń. W 2013 roku ZUS wypłacił m.in.:
 - 71,0 tys. (przeciętnie miesięcznie) rent inwalidom wojennym i wojskowym, świadczeń emerytalno-rentowych kombatantom oraz rent rodzinnych po inwalidach wojennych, wojskowych i kombatantach w kwocie 1 639 230 tys. zł,
 - 271,0 tys. (przeciętnie miesięcznie) ryczałtów energetycznych w kwocie 534 915 tys. zł,
 - 101,1 tys. (przeciętnie miesięcznie) dodatków kombatanckich w kwocie 244 962 tys. zł,
 - ekwiwalent pieniężny za deputat węglowy dla emerytów i rencistów kolejowych w kwocie 400 326 tys. zł,
 - 84,4 tys. (przeciętnie miesięcznie) świadczeń pieniężnych dla osób deportowanych i osadzonych w obozach pracy przymusowej w kwocie 180 818 tys. zł;
4. Koszty rent odszkodowawczych wypłacanych przez ZUS osobom poszkodowanym przez żołnierzy wojsk Federacji Rosyjskiej w kwocie 541 tys. zł.

Dział 851 – Ochrona zdrowia

Wydatki w tym dziale obejmują przede wszystkim składki na ubezpieczenie zdrowotne osób przebywających na urloпах wychowawczych, osób pobierających renty na podstawie przepisów o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz członków ich rodzin, nian, oraz osób sprawujących osobistą opiekę nad dzieckiem. W 2013 roku wydatki budżetu na ten cel wyniosły 229 630 tys. zł, tj. 93,7% planu po zmianach, z czego składki za osoby pobierające renty inwalidów wojennych i wojskowych wyniosły 133 469 tys. zł, składki za osoby przebywające na urloпах wychowawczych – 85 259 tys. zł, składki za nianie – 10 890 tys. zł oraz składki za osoby sprawujące osobistą opiekę nad dzieckiem – 12 tys. zł.

Wydatki te były o 6,3% niższe od planowanych oraz o 5,9% niższe od wydatków poniesionych w tym dziale w roku poprzednim, głównie z powodu mniejszej liczby osób przebywających na urloпах wychowawczych. Może to wynikać z wykorzystywania zamiast urloпу wychowawczego urloпу rodzicielskiego – w tym przypadku składka zdrowotna nie jest finansowana przez budżet państwa.

Dział 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej

W 2013 roku wydatki na pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej wyniosły ogółem 2 268 951 tys. zł, tj. 99,6% planu po zmianach i były wyższe o 5,9% od wydatków poniesionych w 2012 r. Wydatki te obejmują:

1. Refundację ulg przysługujących inwalidom wojennym i wojskowym z tytułu ubezpieczenia OC i AC w kwocie 422 tys. zł;
2. Wypłaty rent socjalnych w kwocie 2 268 528 tys. zł, z czego 2 210 294 tys. zł stanowiły wydatki na wypłatę świadczeń przeciętnie miesięcznie dla 265,1 tys. osób, 58 146 tys. zł – na wynagrodzenie Zakładu z tytułu kosztów ustalenia uprawnień, wypłaty i dochodzenia nienależnie pobranych świadczeń oraz 88 tys. zł – z tytułu odsetek. Wydatki na świadczenia wzrosły w porównaniu do 2012 r. o 5,7%, głównie w związku z waloryzacją świadczeń emerytalno-rentowych oraz ze wzrostem liczby świadczeniobiorców o 2,0%;
3. Wypłatę, jako zobowiązanie Skarbu Państwa, zapomóg pieniężnych realizowanych przez ZUS w 2007 r. dla niektórych emerytów, rencistów i osób pobierających świadczenie przedemerytalne albo zasiłek przedemerytalny przyznanych wyrokami sądowymi w kwocie 1 tys. zł.

Wydatki budżetu państwa w części 73 – ZUS w układzie zadaniowym

Kod klasyfikacji zadaniowej	Nazwa funkcji/zadania/ podzadania/	Cel	Miernik			Wydatki (w tys. zł)	
			Nazwa	Wartość		Planowane wykonanie	Wykonanie
				planowana	wykonanie		
Ogółem						45 391 921	44 884 757
13.	Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny					45 146 815	44 655 127
13.2.	Świadczenia społeczne	Zapewnienie środków dla osób uprawnionych do korzystania ze świadczeń z systemu ubezpieczeń społecznych oraz systemów zaopatrzenia społecznego	Procent wydatków FUS i FEP sfinansowanych z wpływów ze składek	65,3%	65,7%	45 146 815	44 655 127
13.2.1.	Świadczenia społeczne realizowane w ramach powszechnego systemu ubezpieczenia społecznego	Realizacja świadczeń należnych z ubezpieczenia społecznego	Procent wydatków FUS i FEP sfinansowanych środkami z budżetu państwa w formie dotacji	19,9%	20,2%	39 528 408	39 171 097
13.2.2.	Świadczenia zlecone ZUS do realizacji na mocy odrębnych ustaw	Terminowa i prawidłowa wypłata świadczeń zleconych	Relacja kwoty wypłaconych odsetek za opóźnienia w przyznawaniu prawa do świadczeń i ich wypłacie do kwoty wypłaconych świadczeń	<0,01%	<0,01%	5 618 407	5 484 030
20.	Zdrowie					245 106	229 630
20.1.	Dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej	Poprawa dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej	Przeciętna miesięczna liczba osób	243,7	228,9	245 106	229 630
20.1.1.	Organizacja oraz nadzór nad systemem opieki zdrowotnej	Umożliwienie dostępu do opieki zdrowotnej osobom nieobjętym ubezpieczeniem zdrowotnym z innego tytułu	uprawnionych, za które składki na ubezpieczenie zdrowotne finansowane są z budżetu państwa (tys. osób)	243,7	228,9	245 106	229 630

Wydatki budżetu państwa w części 73 – ZUS pogrupowane zostały w układzie zadaniowym na:

1. Wydatki związane z finansowaniem systemu ubezpieczenia społecznego oraz systemu zaopatrzenia społecznego (przypisane do funkcji *13. Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny*), z tytułu:
 - dofinansowania Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w formie dotacji celem uzupełnienia jego przychodów przeznaczonych na wypłatę należnych świadczeń,
 - sfinansowania składek na ubezpieczenia społeczne osobom korzystającym z urlopów wychowawczych, osobom pobierającym zasiłek macierzyński albo zasiłek w wysokości zasiłku macierzyńskiego oraz nianiom,
 - wypłaty świadczeń o charakterze zaopatrzeniowym lub rekompensacyjnym przyznawanych wybranym grupom osób, np. inwalidom wojennym, wojskowym i kombatantom, które z różnych względów nie mogły samodzielnie wypracować prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego.
2. Wydatki związane z finansowaniem przez budżet państwa składek na ubezpieczenie zdrowotne dla wybranych grup ubezpieczonych i świadczeniobiorców (realizowane w ramach funkcji *20. Zdrowie*).

**Sprawozdanie
z wykonania planu finansowego
Funduszu Ubezpieczeń Społecznych**

2013

Fundusz Ubezpieczeń Społecznych

Sytuacja finansowa FUS

W 2013 roku przychody Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wyniosły według przypisu 191 480 886 tys. zł (107,5% planu) i były o 17 357 740 tys. zł, tj. o 10,0%, wyższe niż w roku poprzednim. Koszty Funduszu wyniosły 204 381 192 tys. zł, stanowiąc 109,3% planu i były wyższe o 27 941 246 tys. zł, tj. o 15,8%, w stosunku do roku poprzedniego. Stan Funduszu na koniec 2013 r. wyniósł (minus) 31 884 620 tys. zł, tj. o 12 900 306 tys. zł mniej niż na początku 2013 r.

Treść	Wykonanie 2012 r.	2013 r.			
		Plan po nowelizacji	Wykonanie	% wyk. planu	2012 r. = 100
		w tysiącach złotych			%
Zadania wynikające z ustawy tworzącej fundusz celowy	171 089 703	182 694 087	180 352 299	98,7	105,4
Emerytury	112 837 296	120 034 550	118 709 469	98,9	105,2
Renty	38 423 006	39 938 266	39 911 470	99,9	103,9
Dodatki do emerytur i rent: pielęgnacyjne, dla sierot zupełnych i za tajne nauczanie	4 948 724	5 298 348	5 271 878	99,5	106,5
Zasiłki chorobowe	7 823 753	8 733 995	8 499 170	97,3	108,6
Pozostałe zasiłki i świadczenia	6 880 640	8 500 738	7 779 589	91,5	113,1
Prewencja rentowa	172 983	184 500	177 095	96,0	102,4
Prewencja wypadkowa	3 301	3 690	3 628	98,3	109,9

Treść	Wykonanie 2012 r.	2013 r.			
		Plan po nowelizacji	Wykonanie	% wyk. planu	2012 r. = 100
		w tysiącach złotych			%
Stan funduszu na początek roku	-16 667 514	-18 984 314	-18 984 314	100,0	113,9
Środki pieniężne	13 192	9 206	9 206	100,0	69,8
Należności	6 101 852	7 455 640	7 455 640	100,0	122,2
Zobowiązania (minus)	-22 782 558	-26 449 160	-26 449 160	100,0	116,1
w tym: z tytułu zaciągniętego kredytu	-847 737	-845 630	-845 630	100,0	99,8
z tytułu pożyczek z budżetu państwa	-15 877 546	-18 877 546	-18 877 546	100,0	118,9
Przychody (przypis)	174 123 146	178 157 783	191 480 886	107,5	110,0
Dotacje z budżetu państwa	39 520 778	37 113 910	37 113 910	100,0	93,9
Składki (przypis)	122 149 934	124 784 542	128 232 753	102,8	105,0
- fundusz emerytalny	73 182 239	73 242 893	75 688 707	103,3	103,4
- fundusz rentowy	32 387 343	34 731 460	35 608 557	102,5	109,9
- fundusz chorobowy	10 369 141	10 568 824	10 626 261	100,5	102,5
- fundusz wypadkowy	6 211 211	6 241 365	6 309 228	101,1	101,6
Refundacja z tytułu przekazania składek do OFE	8 180 861	10 887 080	10 728 472	98,5	131,1
Pozostałe przychody (przypis)	1 241 058	2 790 254	12 838 946	460,1	x
w tym: zwroty pobranych przez ZUS odsetek za osoby przebywające na urlopie wychowawczym ¹⁾	-37	-5	-1	20,0	2,7
Środki z FRD	2 887 000	2 500 000	2 500 000	100,0	86,6
Pozostałe zwiększenia	143 515	81 997	66 805	81,5	46,5
Koszty realizacji zadań	176 439 946	186 917 258	204 381 192	109,3	115,8
Transfery na rzecz ludności	170 913 419	182 505 897	180 171 576	98,7	105,4
Emerytury i renty (łącznie z dodatkami)	156 209 026	165 271 164	163 892 817	99,2	104,9
Pozostałe świadczenia	14 704 393	17 234 733	16 278 759	94,5	110,7
Wydatki bieżące	3 953 154	3 623 626	3 614 269	99,7	91,4
Odpis na działalność ZUS	3 765 000	3 430 000	3 430 000	100,0	91,1
Prewencja rentowa	172 983	184 500	177 095	96,0	102,4
Prewencja wypadkowa	3 301	3 690	3 628	98,3	109,9
Koszt obsługi kredytów	9 214	1 720	375	21,8	4,1
Wynagrodzenia dla płatników składek	2 656	3 715	3 171	85,4	119,4
Pozostałe wydatki	0	1	0	0,0	x
Pozostałe zmniejszenia	1 573 373	787 735	20 595 347	x	x
Stan funduszu na koniec roku	-18 984 314	-27 743 789	-31 884 620	114,9	168,0
Środki pieniężne	9 206	19 463	1 076 036	x	x
Należności	7 455 640	7 923 591	6 156 074	77,7	82,6
Zobowiązania (minus)	-26 449 160	-35 686 843	-39 116 730	109,6	147,9
w tym: z tytułu zaciągniętego kredytu	-845 630	0	0	x	0,0
z tytułu pożyczek z budżetu państwa	-18 877 546	-30 877 546	-30 877 546	100,0	163,6

Treść	Wykonanie 2012 r.	2013 r.			
		Plan po nowelizacji	Wykonanie	% wyk. planu	2012 r. = 100
		w tysiącach złotych			%
Przychody (wpływy)	172 581 563	174 542 556	173 587 249	99,5	100,6
Dotacja z budżetu państwa	40 109 475	37 113 910	37 171 970	100,2	92,7
Składki	120 421 759	121 392 423	120 616 713	99,4	100,2
- fundusz emerytalny	71 997 200	70 572 357	71 333 656	101,1	99,1
- fundusz rentowy	31 971 907	34 245 220	32 967 687	96,3	103,1
- fundusz chorobowy	10 313 543	10 420 860	10 683 022	102,5	103,6
- fundusz wypadkowy	6 139 109	6 153 986	5 632 348	91,5	91,7
Refundacja OFE	8 180 861	10 887 080	10 728 472	98,5	131,1
Pozostałe przychody	982 468	2 649 143	2 570 094	97,0	261,6
w tym: zwroty pobranych przez ZUS odsetek za osoby przebywające na urlopie wychowawczym ¹⁾	-37	-5	-1	20,0	2,7
- fundusz emerytalny	877 112	2 533 113	2 465 045	97,3	281,0
- fundusz rentowy	83 992	91 776	81 952	89,3	97,6
- fundusz chorobowy	10 510	12 492	12 858	102,9	122,3
- fundusz wypadkowy	10 854	11 762	10 239	87,1	94,3
Środki z FRD	2 887 000	2 500 000	2 500 000	100,0	86,6
Wpływy ogółem bez dotacji z budżetu państwa	132 472 088	137 428 646	136 415 279	99,3	103,0
- fundusz emerytalny	83 942 173	86 492 550	87 027 173	100,6	103,7
- fundusz rentowy	32 055 899	34 336 996	33 049 639	96,3	103,1
- fundusz chorobowy	10 324 053	10 433 352	10 695 880	102,5	103,6
- fundusz wypadkowy	6 149 963	6 165 748	5 642 587	91,5	91,7
Wydatki	174 866 573	186 129 523	183 785 845	98,7	105,1
Fundusz emerytalny	111 120 338	118 349 638	116 989 620	98,9	105,3
Emerytury	111 114 754	118 317 888	116 975 035	98,9	105,3
Pozostałe świadczenia	5 584	31 750	14 585	45,9	261,2
Fundusz rentowy	42 258 227	44 123 645	44 082 960	99,9	104,3
Renty	34 336 518	35 804 629	35 796 434	100,0	104,3
Emerytury przyznane z urzędu zamiast renty	1 722 542	1 716 662	1 734 434	101,0	100,7
Dodatki do emerytur i rent: pielęgnacyjne, dla sierot zupełnych i za tajne nauczanie	4 793 817	5 131 975	5 105 663	99,5	106,5
Zasiłki pogrzebowe	1 230 761	1 284 000	1 267 851	98,7	103,0
Pozostałe świadczenia	1 606	1 879	1 483	78,9	92,3
Prewencja rentowa	172 983	184 500	177 095	96,0	102,4
Fundusz chorobowy	12 507 006	14 911 711	14 041 089	94,2	112,3
Zasiłki chorobowe	7 287 035	8 174 809	7 961 715	97,4	109,3
Zasiłki macierzyńskie	3 650 009	4 951 085	4 308 502	87,0	118,0
Zasiłki opiekuńcze	558 903	647 563	635 323	98,1	113,7
Świadczenia rehabilitacyjne	1 009 614	1 133 961	1 128 998	99,6	111,8
Pozostałe świadczenia	-1 211	578	3 380	584,8	x
Wynagrodzenia dla płatników składek	2 656	3 715	3 171	85,4	119,4
Fundusz wypadkowy	5 206 788	5 312 809	5 241 801	98,7	100,7
Renty	4 086 488	4 133 637	4 115 036	99,6	100,7
Dodatki do rent: pielęgnacyjne i dla sierot zupełnych	154 907	166 373	166 215	99,9	107,3
Zasiłki chorobowe	536 707	559 186	537 450	96,1	100,1
Jednorazowe odszkodowania	328 353	339 622	313 079	92,2	95,3
Świadczenia rehabilitacyjne	102 554	109 197	105 305	96,4	102,7
Pozostałe świadczenia	-5 522	1 103	1 088	98,6	x
Prewencja wypadkowa	3 301	3 690	3 628	98,3	109,9
Pozostałe wydatki		1		0,0	x
Odpis na działalność ZUS	3 765 000	3 430 000	3 430 000	100,0	91,1
Koszt obsługi kredytów	9 214	1 720	375	21,8	4,1

¹⁾ Kwota zwrotu przez ZUS pobranych od płatnika składek odsetek za zwłokę z tytułu nieopłaconych w terminie składek, o której mowa w art. 4 ust. 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy – Prawo bankowe.

Przychody

Przychody ze składek

Główną pozycję przychodów Funduszu w 2013 roku stanowiły składki na ubezpieczenia społeczne, które wg przypisu wyniosły 128 232 753 tys. zł, tj. 102,8% planu, i wzrosły w stosunku do 2012 r. o 5,0%. Na kwotę przypisu w istotny sposób wpłynęło, w wyniku wdrożenia SEKiF, zwiększenie z tytułu wymiaru składek z urzędu za lata nieprzedawnione na łączną kwotę ok. 1,5 mld zł.

Wpływy ze składek wyniosły 120 616 713 tys. zł, tj. 99,4% planu, i wzrosły w porównaniu do roku poprzedniego o 0,2%. Skutkiem wdrożenia rozliczeń na kontach płatników składek w systemie SEKiF było zmniejszenie kwoty wpływów o ponad 3,2 mld zł w wyniku przede wszystkim:

- rozliczenia nadpłat na kontach płatników składek za okres od 1999 r., co spowodowało pokrycie i przekazanie zaległości z tytułu składek do OFE, a co za tym idzie zmniejszenie bieżących składek o ok. 1,0 mld zł;
- wyliczenia odsetek od zaległości z tytułu składek za okresy zaległe, co spowodowało spadek bieżących wpływów z tytułu składek o ok. 2,0 mld zł;
- przeksięgowania nienależnych wpłat z rachunku składkowego 51 (wpłaty na ubezpieczenia społeczne) na rachunki 52 (wpłaty na ubezpieczenie zdrowotne) i 53 (wpłaty na FP i FGŚP) za okres od 1999 r., co skutkowało zmniejszeniem bieżących wpływów o ok. 240 mln zł.

Zmiany wywołane wdrożeniem systemu SEKiF w istotny sposób wpłynęły na wysokość przychodów ze składek. Po wyłączeniu powyższych zmian przypis składek wzrósłby w stosunku do 2012 r. o 3,8%, natomiast wpływy składek – o 2,9%.

Ściągalność

Z uwagi na fakt, iż składki na ubezpieczenia społeczne stanowią główną pozycję przychodów FUS, jednym z istotnych wskaźników pomiaru wykonania planu założonego w ustawie budżetowej jest wskaźnik ściągalności składek. Wskaźnik ten pozwala na obiektywną ocenę poziomu utrzymania zdolności Zakładu do wypłaty świadczeń, przy uwzględnieniu poziomu wywiązywania się płatników z ustawowego obowiązku terminowego opłacania składek. Wykonanie wskaźnika ściągalności składek na FUS kształtowało się w 2012 r. na poziomie 98,6%, natomiast wskaźnik ten za rok 2013 wyniósł 94,1%, wobec zakładanego w planie 97,3%. Obniżenie wartości omawianego wskaźnika nie wynika jednak z realnego spadku wpływów do systemu ubezpieczeń społecznych, lecz ze zmiany źródła raportowania, w związku z wdrożeniem centralnych rozliczeń na kontach płatników składek, i tym samym ujęcia w księgach w 2013 r. operacji dotyczących lat ubiegłych, których pozyskanie możliwe było dzięki wdrożeniu SEKiF.

O tym, że realny poziom ściągłości z tytułu składek utrzymuje się na wysokim, niezmiennym poziomie świadczyć może inny wskaźnik – ściągłość składek na ubezpieczenia społeczne (z uwzględnieniem składek na OFE). Wskaźnik ten uwzględnia wpływy ogółem uzyskane z tytułu należności z tytułu składek do przypisu składek bieżących. Wskaźnik ściągłości składek na ubezpieczenia społeczne za rok 2012 wynosił 99,47%, a za rok 2013 – 99,47%, co oznacza, że ściągłość bieżąca utrzymuje się na tym samym wysokim poziomie.

Dotacja z budżetu

Dotacja z budżetu państwa w 2013 r. wyniosła 37 113 910 tys. zł, tj. 100,0% planu i była niższa niż w roku poprzednim o 2 406 868 tys. zł (tj. o 6,1%). Dotacja ta stanowi wyraz gwarancji budżetu państwa wypłacalności świadczeń należnych z ubezpieczenia społecznego.

Refundacja z tytułu przekazania składek do OFE

Refundacja z tytułu przekazania składek do OFE w 2013 r. wyniosła 10 728 472 tys. zł i była wyższa w porównaniu do roku poprzedniego o 31,1%, co wiąże się ze zwiększeniem od 1 stycznia 2013 r. części składki na ubezpieczenie emerytalne przekazywanej do OFE z 2,3% do 2,8%. Kwota refundacji składek była niższa od planowanej o 1,5% w następstwie przekazania do OFE niższej niż zakładano kwoty składek za lata wcześniejsze.

Środki z FRD

W 2013 roku fundusz emerytalny wyodrębniony w ramach FUS został zasilony środkami zgromadzonymi w Funduszu Rezerwy Demograficznej w wysokości przyjętej w planie, tj. 2 500 000 tys. zł.

Pozostałe przychody

Pozostałe przychody Funduszu Ubezpieczeń Społecznych według przypisu w 2013 r. wyniosły 12 838 946 tys. zł, tj. o 10 048 692 tys. zł więcej niż zakładał plan. Wynikało to przede wszystkim z dostosowania salda księgi głównej do sald na kontach płatników w SEKiF poprzez zwiększenie stanu należności z tytułu odsetek od składek o kwotę 10 159 129 tys. zł.

Pozostałe przychody wg wpływów ukształtowały się na poziomie 2 570 094 tys. zł, tj. niższym od planu o 3,0%. Na pozostałe przychody wg wpływów złożyły się głównie pochodne od należności z tytułu składek w kwocie 2 325 243 tys. zł oraz zwroty nienależnie pobranych świadczeń wraz z odsetkami w kwocie 146 602 tys. zł.

Pozostałe zwiększenia

Pozostałe zwiększenia w 2013 r. ukształtowały się na poziomie 66 805 tys. zł. Na kwotę tę złożyło się głównie rozwiązanie rezerw, a także zwiększenie należności od OFE z tytułu nienależnie przekazanych składek.

Dochodzenie należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne

W 2013 roku Zakład kontynuował prowadzenie działań egzekucyjnych wobec dłużników składek na ubezpieczenia społeczne. Działaniami tymi były objęte należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne na kwotę 16 113 802 tys. zł (wzrost o 15% w stosunku do 2012 r.). Efektem podjętych działań egzekucyjnych było odzyskanie należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne w łącznej kwocie 1 456 048 tys. zł, tj. na kwotę zbliżoną do roku 2012. Pomimo problemów z regulowaniem bieżących płatności przez płatników działających w sektorach: usługowym i budownictwa, jak również ze względu na realizację przepisów ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U. z 2012 r., poz. 1551 – zwana dalej ustawą „abolicyjną”) - poziom odzyskiwanych należności nie uległ istotnej zmianie.

Ponadto w roku 2013 Zakład zawarł układy ratalne na kwotę 279 772 tys. zł oraz udzielił ulg w postaci odroczenia terminu płatności składek na kwotę 36 351 tys. zł.

W 2013 r. Zakład umorzył należności w łącznej kwocie 369 063 tys. zł, z tego na podstawie:

- ustaw „systemowych” (ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawa z dnia 18 grudnia 2002 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz zmianie niektórych innych ustaw) na kwotę 24 060 tys. zł,
- innych ustaw (m.in. ustawa „abolicyjna”, ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. o restrukturyzacji niektórych należności publicznoprawnych od przedsiębiorców, ustawa z dnia 15 kwietnia 2005 r. o pomocy publicznej i restrukturyzacji zakładów opieki zdrowotnej) na kwotę 345 003 tys. zł.

Na wzrost o 849% kwot umorzeń wpłynęła głównie realizacja przepisów ustawy „abolicyjnej”. W roku 2013 do Zakładu złożonych zostało 83,1 tys. wniosków, z czego:

- 73% wniosków wpłynęło od osób, które na dzień 1 września 2012 r. nie prowadziły działalności pozarolniczej,
- 27% wniosków wpłynęło od osób, które na dzień 1 września 2012 r. prowadziły pozarolniczą działalność.

We wskazanym okresie wydano 45,6 tys. decyzji określających warunki umorzenia oraz 2,5 tys. decyzji o odmowie wszczęcia postępowania, a w stosunku do 9,5 tys. wniosków umorzono postępowanie lub wnioski pozostawiono bez rozpatrzenia. Jednocześnie wydano

15,3 tys. decyzji o umorzeniu należności, natomiast kwota podlegająca umorzeniu na podstawie decyzji, które uprawomocniły się w roku 2013, wyniosła 199,6 mln zł.

Zakład w 2013 r. kontynuował postępowania związane z umorzeniem należności osobom prowadzącym pozarolniczą działalność i jednocześnie pobierającym zasiłek macierzyński albo przebywającym na urlopie wychowawczym w okresie od 1 stycznia 1999 r. do 31 sierpnia 2009 r. Według stanu na 31 grudnia 2013 r. Zakład umorzył z tego tytułu (w latach 2009–2013) łączną kwotę 76 867 tys. zł.

W 2013 roku Zakład odpisał jako przedawnione należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne w łącznej kwocie 1 129 132 tys. zł, z tego z tytułu:

- składek i dodatkowej opłaty 375 808 tys. zł,
- odsetek 753 324 tys. zł.

Na skalę zaewidencjonowanych odpisów z tytułu przedawnienia ma wpływ uruchomienie w 2013 r. docelowego systemu rozliczeń z płatnikami składek, w ramach którego weryfikowane i aktualizowane były stany rozliczeń na kontach płatników składek, co skutkowało zaewidencjonowaniem i odpisaniem należności, które wygasły w latach ubiegłych.

Koszty

W 2013 roku koszty Funduszu wyniosły 204 381 192 tys. zł, stanowiąc 109,3% planu, i były wyższe o 27 941 246 tys. zł, tj. o 15,8%, w stosunku do roku poprzedniego. Po wyłączeniu z ogólnej kwoty kosztów pozycji, które mają charakter wyłącznie memoriałowy, koszty te wzrosły w stosunku do roku poprzedniego o 5,1%, natomiast stopień wykonania planu wyniósł 98,7%.

Świadczenia pieniężne

Wydatki na świadczenia pieniężne ukształtowały się w 2013 r. na poziomie 98,7% planu i wyniosły 180 171 576 tys. zł. W porównaniu do 2012 r. wzrosły one o 5,4%.

Emerytury i renty

Wydatki na świadczenia emerytalno-rentowe wyniosły 163 892 817 tys. zł i były niższe o 1 378 347 tys. zł, tj. o 0,8%, od zakładanych w planie. W stosunku do roku poprzedniego odnotowano wzrost wydatków na te świadczenia o 7 683 791 tys. zł, tj. o 4,9%.

Koszty świadczeń emerytalnych wyniosły 118 709 469 tys. zł, z tego: finansowane z funduszu emerytalnego 116 975 035 tys. zł, a z funduszu rentowego 1 734 434 tys. zł.

Wydatki na emerytury były niższe o 1 325 081 tys. zł (o 1,1%) od planu i wyższe o 5 872 173 tys. zł (o 5,2%) w porównaniu do 2012 r. Niższe od zakładanych wydatki wynikają przede wszystkim z niezrealizowania przewidzianych w planie wypłat

zawieszonych emerytur, do których prawo uległo zawieszeniu w okresie od dnia 1 października 2011 r. do dnia 21 listopada 2012 r., których wypłata rozpoczęła się w 2014 r. Skutek finansowy tych wypłat był szacowany na kwotę 826 mln zł¹.

Wydatki na renty wyniosły 39 911 470 tys. zł, z tego: finansowane z funduszu rentowego 35 796 434 tys. zł i z funduszu wypadkowego 4 115 036 tys. zł. Wydatki na renty były niższe o 26 796 tys. zł (o 0,1%) od planu oraz wyższe o 1 488 464 tys. zł, tj. o 3,9%, w porównaniu do 2012 r.

Dodatki do emerytur i rent: pielęgnacyjne, dla sierot zupełnych i za tajne nauczanie, wyniosły 5 271 878 tys. zł, i były niższe o 26 470 tys. zł (o 0,5%) od planu oraz wyższe o 323 154 tys. zł (o 6,5%) w porównaniu do 2012 r. Wzrost wypłat dodatków w stosunku do roku poprzedniego wynika głównie z przeprowadzonej w marcu 2013 r. waloryzacji oraz z przyrostu liczby osób pobierających dodatki pielęgnacyjne przy emeryturach (o 3,0% r/r) i rentach rodzinnych wypłacanych z funduszu rentowego (o 1,8% r/r).

Przeciętna miesięczna wypłata świadczenia emerytalno-rentowego w 2013 r. wyniosła 1 844,15 zł i była niższa od planowanej o 0,7% oraz wyższa o 5,4% w stosunku do roku poprzedniego. Wynika to przede wszystkim z przeprowadzenia w marcu 2013 r. waloryzacji wskaźnikiem 104,0%, której miesięczny skutek wyniósł 526,4 mln zł.

Przeciętna miesięczna liczba osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w 2013 r. ukształtowała się na poziomie 7 332,8 tys. osób (bez osób posiadających także prawo do świadczenia rolniczego) i była niższa od planowanej o 0,2%. Nastąpiło zmniejszenie liczby wypłacanych świadczeń o 42,7 tys. (grudzień 2013 r. w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego) – w wyniku stopniowego wydłużania wieku emerytalnego od 1 stycznia 2013 r. oraz ograniczenia możliwości nabywania uprawnień do wcześniejszych emerytur przez osoby urodzone po 31 grudnia 1948 r.

Pozostałe świadczenia

Koszty pozostałych świadczeń w 2013 r. wyniosły 16 278 759 tys. zł, tj. 94,5% planu i wzrosły w stosunku do 2012 r. o 10,7%.

Główną pozycję tej kategorii wydatków (52,2%) stanowiły zasiłki chorobowe, które wyniosły 8 499 170 tys. zł, tj. 97,3% planu. Niższy stopień wykonania planu wynika z niższej niż zakładano liczby dni absencji chorobowej o 2 812 tys. dni (o 2,1%). Jednocześnie kwota wydatków na zasiłki chorobowe wzrosła w stosunku do 2012 r. o 8,6% na skutek wzrostu podstawy obliczania zasiłku w wyniku wzrostu wynagrodzeń oraz wzrostu liczby dni absencji chorobowej finansowanej przez FUS (liczba dni absencji w 2013 r. wyniosła 130 047 tys. i była wyższa w porównaniu do roku poprzedniego o 4 840 tys.).

¹ Kwota nie uwzględnia skutku finansowego wypłaty odsetek od tych emerytur.

Wydatki na zasiłki macierzyńskie ukształtowały się na poziomie 4 308 502 tys. zł, tj. 87,0% planu, i wzrosły w stosunku do roku poprzedniego o 18,0%. Jest to konsekwencją wzrostu liczby dni zasiłku macierzyńskiego w następstwie wydłużenia dodatkowego urlopu macierzyńskiego, a także wprowadzenia urlopu rodzicielskiego. Liczba dni zasiłków macierzyńskich wyniosła 55,5 mln i wzrosła w stosunku do 2012 r. o 9,1 mln (o 19,7%). Przeciętna wysokość zasiłku macierzyńskiego była niższa w stosunku do roku poprzedniego o 1,4%, co wynika z wprowadzenia urlopu rodzicielskiego, w trakcie którego wysokość zasiłku w 2013 r. wyniosła 60% podstawy wymiaru.

Kwota wydatków na zasiłki pogrzebowe wyniosła 1 267 851 tys. zł, tj. 98,7% planu, i zwiększyła się o 3,0% w relacji r/r, przede wszystkim w wyniku rosnącej liczby zasiłków.

Wydatki na świadczenia rehabilitacyjne wyniosły 1 234 303 tys. zł, tj. 99,3% planu, i wzrosły o 11,0% w relacji do 2012 r. Było to spowodowane m.in. wzrostem liczby świadczeń o 6,7% r/r w wyniku kierowania większej liczby ubezpieczonych na świadczenie rehabilitacyjne przed przyznaniem renty z tytułu niezdolności do pracy (wzrost liczby orzeczeń ustalających uprawnienia o 5,8%).

Wydatki bieżące

Wydatki bieżące w 2013 r. wyniosły 3 614 269 tys. zł i stanowiły 99,7% wydatków przyjętych w planie. Wydatki te obejmują m.in odpis na działalność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, wydatki na prewencję rentową i wypadkową oraz koszty obsługi kredytów zaciąganych na wypłatę świadczeń należnych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Odpis na działalność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

Odpis na działalność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za rok 2013 wyniósł 3 430 000 tys. zł, stanowiąc 100,0% planu, i był o 335 000 tys. zł niższy niż w roku poprzednim.

Prewencje rentowa i wypadkowa

Wydatki na prewencję rentową wyniosły 177 095 tys. zł i stanowiły 96,0% planu. Leczeniem rehabilitacyjnym objęto 73,4 tys. ubezpieczonych, tj. o 2,2 tys. osób więcej niż w 2012 r. i o 2,3 tys. osób mniej niż zakładano w planie. Koszty leczenia rehabilitacyjnego, przejazdu na rehabilitację oraz opłat miejscowych wyniosły łącznie 176 930 tys. zł i były o 4 105 tys. zł (o 2,4%) wyższe niż w roku poprzednim. Na sfinansowanie innych działań dotyczących prewencji rentowej, m.in. związanych z organizacją konferencji i sympozjów, Fundusz poniósł wydatki w kwocie 165 tys. zł.

Koszty prewencji wypadkowej wyniosły 3 628 tys. zł, tj. 98,3% planu, i obejmowały m.in. koszty realizacji zadań związanych z upowszechnianiem wiedzy o zagrożeniach

powodujących wypadki przy pracy i choroby zawodowe oraz o sposobach przeciwdziałania tym zagrożeniom.

Wynagrodzenia dla płatników składek

Wynagrodzenia dla płatników składek z tytułu wykonywania zadań związanych z ustalaniem prawa do świadczeń i ich wysokości oraz wypłatą świadczeń z ubezpieczenia chorobowego wyniosły 3 171 tys. zł, tj. 85,4% planu, przede wszystkim w wyniku niższego ukształtowania się wydatków na zasiłki chorobowe, macierzyńskie i opiekuńcze, stanowiących podstawę naliczenia wynagrodzenia przez płatników. Jednocześnie nie wszyscy płatnicy składek skorzystali z ustawowej możliwości odliczenia wynagrodzenia w wysokości 0,1% kwoty prawidłowo wypłaconych świadczeń, przysługującego im z tytułu wykonywania zadań związanych z ustalaniem prawa i wysokości świadczeń z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa oraz ich wypłaty.

Koszty obsługi kredytów

Koszty obsługi zaciągniętych kredytów, z których Fundusz korzystał w ciągu roku, ukształtowały się na poziomie 375 tys. zł, tj. 21,8% planu, przede wszystkim w wyniku niższego niż zakładano stopnia wykorzystania kredytów w trakcie roku.

Pozostałe zmniejszenia

Pozostałe zmniejszenia w 2013 r. ukształtowały się na poziomie 20 595 347 tys. zł. Na powyższą kwotę złożyły się w zasadniczej mierze czynniki mające charakter jednorazowy, a wynikające z wdrożenia systemu SEKiF, w szczególności:

- zwiększenie odpisu aktualizującego należności z tytułu składek o kwotę 9 638 197 tys. zł,
- zwiększenie odpisów aktualizujących należności z tytułu odsetek od składek o kwotę 10 420 031 tys. zł,
- zwiększenie odpisów aktualizujących należności z tytułu opłaty prolongacyjnej o kwotę 289 679 tys. zł,
- zwiększenie odpisów aktualizujących należności z tytułu opłaty dodatkowej z art. 24 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych o kwotę 54 882 tys. zł.

Wynik finansowy

Stan Funduszu na koniec 2013 r. wyniósł (minus) 31 884 620 tys. zł, przy czym:

– stan środków pieniężnych	1 076 036 tys. zł,
– należności	6 156 074 tys. zł,
z tego z tytułu:	
– składek na ubezpieczenia społeczne oraz ich pochodnych
(po pomniejszeniu o dokonane odpisy aktualizujące)	3 561 278 tys. zł,
– wypłat świadczeń pierwszych terminów stycznia 2013 r.	2 237 685 tys. zł,

– pozostałych należności (po pomniejszeniu o dokonane odpisy aktualizujące)	357 111 tys. zł,
– zobowiązania (minus)	39 116 730 tys. zł,
z tego z tytułu:	
– pożyczek z budżetu państwa	30 877 546 tys. zł,
– podatku dochodowego i składek na ubezpieczenie zdrowotne od wypłaconych świadczeń	2 359 014 tys. zł,
– rozrachunków z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne	2 251 072 tys. zł,
– dotacji roku następnego	1 939 150 tys. zł,
– rezerw	961 892 tys. zł,
– rozrachunków z tytułu nieodprowadzonych składek do OFE	380 071 tys. zł,
– pozostałych zobowiązań	347 985 tys. zł.

Należności Funduszu na koniec 2013 r. były o 1 767 517 tys. zł niższe od planu i zmniejszyły się w stosunku do stanu na koniec 2012 r. o 1 299 566 tys. zł w wyniku wzrostu udziału należności powyżej jednego roku w ogólnej kwocie należności (w efekcie wdrożenia SEKiF) i objęcia ich odpisem aktualizującym.

Zobowiązania Funduszu na koniec 2013 r. były o 3 429 887 tys. zł wyższe od planu, co wynika przede wszystkim ze zwiększenia stanu zobowiązań z tytułu nierozliczonych wpływów na kontach płatników. Jednocześnie zobowiązania wzrosły w porównaniu do 2012 r. o 12 667 570 tys. zł głównie w wyniku otrzymania przez FUS pożyczek z budżetu państwa.

Pożyczki z budżetu państwa

Podobnie jak w latach poprzednich, w 2013 roku Fundusz otrzymywał wsparcie z budżetu państwa w formie nieoprocentowanych pożyczek. Łącznie w 2013 r. FUS otrzymał pożyczki w wysokości 12 000 000 tys. zł. Skumulowane zobowiązania Funduszu z tytułu pożyczek otrzymanych w latach 2009–2013 wynoszą 30 877 546 tys. zł. W poniższej tabeli zestawiono kwoty pożyczek otrzymanych w poszczególnych latach wraz z terminami ich zwrotu.

Lp.	Data powstania	Kwota (w tys. zł)	Termin zwrotu
1.	28 grudnia 2009	5 500 000	31 marca 2016
2.	26 listopada 2010	5 377 546	31 marca 2016
3.	24 października 2011	3 000 000	31 marca 2016
4.	8 listopada 2011	2 000 000	31 marca 2016
5.	31 października 2012	3 000 000	31 marca 2016
6.	1 marca 2013	2 830 000	31 marca 2016
7.	8 kwietnia 2013	2 500 000	31 marca 2016
8.	6 maja 2013	1 500 000	31 marca 2016

9.	29 maja 2013	3 570 000	31 marca 2016
10.	27 czerwca 2013	1 600 000	31 marca 2016
Razem		30 877 546	

Kredyty

Stan zobowiązań Funduszu z tytułu zaciągniętych kredytów na początku 2013 r. wyniósł 845 630 tys. zł. Zobowiązania te zostały uregulowane w styczniu 2013 r. Przez cały rok, na mocy zgody Ministra Finansów, Fundusz miał możliwość zaciągania kredytów do kwoty 4 000 000 tys. zł w celu pokrywania przejściowych niedoborów i zabezpieczenia potrzeb płynnościowych. Możliwość ta została wykorzystana w grudniu, przy czym zaciągnięte wówczas kredyty zostały spłacone przed zakończeniem roku.

Wykonanie planu FUS w układzie zadaniowym

Kod klasyfikacji zadaniowej	Nazwa funkcji/zadania/pod zadania	Cel	Miernik			Wydatki (w tys. zł)	
			Nazwa	Wartość		Planowane wykonanie	Wykonanie
				planowana	wykonanie		
Ogółem						186 129 523	183 785 845
13.	Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny					182 694 088	180 352 299
13.2.	Świadczenia społeczne	Zapewnienie środków dla osób uprawnionych do korzystania ze świadczeń z systemu ubezpieczeń społecznych oraz systemów zaopatrzenia społecznego	Procent wydatków FUS pokrytych z wpływów ze składek	65,2%	65,6%	182 694 088	180 352 299
13.2.1.	Świadczenia społeczne realizowane w ramach powszechnego systemu ubezpieczenia społecznego	Terminowa realizacja świadczeń należnych z ubezpieczenia społecznego	Relacja kwoty wypłaconych odsetek za opóźnienia w przyznawaniu prawa do świadczeń i ich wypłacie do kwoty wypłaconych świadczeń	<0,01%	<0,01%	182 694 088	180 352 299
22.	Planowanie strategiczne oraz obsługa administracyjna i techniczna					3 435 435	3 433 546
22.2.	Obsługa administracyjna	x	x	x	x	3 435 435	3 433 546

22.2.1.	Zarządzanie zasobami ludzkimi oraz realizacja polityki finansowej	x	x	x	x	3 435 435	3 433 546
---------	---	---	---	---	---	-----------	-----------

Wydatki Funduszu zrealizowane w ramach zadania 13.2. Świadczenia społeczne przeznaczone były na sfinansowanie świadczeń o charakterze ubezpieczeniowym, m.in. na emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy, renty rodzinne, dodatki pielęgnacyjne, dodatki dla sierot zupełnych, zasiłki (chorobowe, macierzyńskie, opiekuńcze i pogrzebowe), świadczenia rehabilitacyjne, jednorazowe odszkodowania powypadkowe oraz prewencję rentową i prewencję wypadkową.

Poziom miernika przyjętego do oceny realizacji celu zadania wskazuje na brak samofinansowania się Funduszu oraz jego skalę. Uzupełnienie istniejącego niedoboru środków jest konieczne, aby zapewnić terminową i prawidłową wypłatę należnych świadczeń. W 2013 roku Fundusz przeznaczył na wypłatę świadczeń, oprócz składek na ubezpieczenia społeczne i ich pochodnych oraz dotacji, również środki z Funduszu Rezerwy Demograficznej oraz dodatkowe środki z budżetu państwa przekazane w formie nieoprocentowanej pożyczki.

Do zadania 22.2. Obsługa administracyjna zostały przypisane wydatki Funduszu o charakterze administracyjnym, przy czym zgodnie z wytycznymi nie określono dla nich celu i miernika. Są to wydatki przeznaczone na:

- działalność ZUS jako dysponenta FUS (w formie odpisu),
- wynagrodzenie należne płatnikom składek z tytułu wypłacania zatrudnionym świadczeń z ubezpieczenia chorobowego,
- koszty związane z obsługą kredytów.

**Sprawozdanie z wykonania
planu finansowego
Funduszu Emerytur Pomostowych**

2013

Fundusz Emerytur Pomostowych

Przychody i koszty Funduszu Emerytur Pomostowych w 2013 r. przedstawiały się następująco:

Treść	Wykonanie 2012 r.	2013 r.			
		Plan	Wykonanie	% wyk. planu	2012 r. = 100
		w tysiącach złotych			%
Zadania wynikające z ustawy tworzącej fundusz celowy	160 457	250 648	226 614	90,4	141,2
Emerytury pomostowe	160 424	250 601	226 568	90,4	141,2
Pozostałe świadczenia	33	47	46	97,9	139,4

Treść	Wykonanie 2012 r.	2013 r.			
		Plan	Wykonanie	% wyk. planu	2012 r. = 100
		w tysiącach złotych			%
Stan funduszu na początek roku	223 209	287 853	295 221	102,6	132,3
Środki pieniężne	18 605	2 812	182 042	x	978,5
Ulokowane środki finansowe	209 736	286 251	114 748	40,1	54,7
Należności	1 447	3 752	3 169	84,5	219,0
Zobowiązania (minus)	-6 579	-4 962	-4 738	95,5	72,0
Przychody	235 090	242 479	236 301	97,5	100,5
Składki (przypis)	220 827	230 025	225 462	98,0	102,1
Pozostałe przychody (przypis)	4 707	1 285	9 374	729,5	199,2
Pozostałe zwiększenia	9 556	11 169	1 465	13,1	15,3
Koszty realizacji zadań	163 078	254 406	237 893	93,5	145,9
Transfery na rzecz ludności	160 457	250 648	226 614	90,4	141,2
Emerytury pomostowe	160 424	250 601	226 568	90,4	141,2
Pozostałe świadczenia	33	47	46	97,9	139,4
Wydatki bieżące	2 266	2 266	2 266	100,0	100,0
Odpis na działalność ZUS	2 266	2 266	2 266	100,0	100,0
Pozostałe zmniejszenia	355	1 492	9 013	604,1	x
Stan funduszu na koniec roku	295 221	275 926	293 629	106,4	99,5
Środki pieniężne	182 042	10 411	54 122	519,9	29,7
Ulokowane środki finansowe	114 748	265 726	241 034	90,7	210,1
Należności	3 169	5 755	6 957	120,9	219,5
Zobowiązania (minus)	-4 738	-5 966	-8 484	142,2	179,1

Przychody

Przychody Funduszu w 2013 r. wg przypisu wyniosły 236 301 tys. zł, tj. 97,5% planu. Główną pozycję przychodów stanowiły składki na FEP w wysokości 1,5% podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, które wg przypisu wyniosły 225 462 tys. zł, tj. 98,0% planu, i wzrosły w stosunku do roku poprzedniego o 2,1%. W konsekwencji dostosowania sald w księdze głównej do wartości wynikających z sald na kontach płatników w SEKiF kwota przypisu składek uległa zwiększeniu o 3 955 tys. zł.

Wpływy ze składek wyniosły 215 712 tys. zł, stanowiąc 94,7% planu, i zmniejszyły się w porównaniu do roku 2012 o 3,0%.

Pozostałe przychody Funduszu Emerytur Pomostowych wg przypisu w 2013 r. wyniosły 9 374 tys. zł. Złożyły się na nie głównie odsetki od obligacji w kwocie 5 391 tys. zł oraz oprocentowanie środków na rachunkach bankowych w kwocie 2 807 tys. zł.

Pozostałe zwiększenia w 2013 r. ukształtowały się na poziomie 1 465 tys. zł i stanowiły przede wszystkim wynik z wyceny papierów wartościowych.

Na przestrzeni 2013 r. Zakład kontynuował prowadzenie działań egzekucyjnych wobec dłużników składek na Fundusz Emerytur Pomostowych. Działaniami egzekucyjnymi były objęte należności z tytułu składek na FEP na kwotę 9 807 tys. zł, co oznacza wzrost o 36% w stosunku do 2012 r. Efektem podjętych działań było odzyskanie należności z tytułu składek na FEP w kwocie 1 494 tys. zł (wzrost o 49% r/r). Ponadto w 2013 r. Zakład zawarł układy ratalne na kwotę 2 809 tys. zł oraz udzielił ulg w postaci odroczenia terminu płatności składek na kwotę 837 tys. zł.

Koszty

Koszty Funduszu w 2013 r. wyniosły 237 893 tys. zł, stanowiąc 93,5% planu, i wzrosły w porównaniu do 2012 r. o 45,9%. Główną ich pozycją były emerytury pomostowe wraz z odsetkami za opóźnienia w ustalaniu prawa do świadczeń i ich wypłacie, które wyniosły 226 614 tys. zł i były niższe o 9,6% od planu. Niższe wykonanie wydatków na emerytury pomostowe w 2013 r. wiąże się przede wszystkim z niższą niż planowano o 2,3% wysokością świadczenia w wyniku m.in. niższego wskaźnika waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych (104,0% wobec ujętego w planie 104,4%). Przeciętna wysokość wypłacanego świadczenia wyniosła 2 286,79 zł.

Przeciętna miesięczna liczba świadczeniobiorców ukształtowała się na poziomie 8,3 tys. osób i była wyższa o 38,1% w stosunku do 2012 r. Wzrost ten wynika m.in. z większej liczby nowo przyznanych emerytur pomostowych, która w stosunku do roku poprzedniego wzrosła o 26,2%. Jednym z głównych czynników mających wpływ na powyższy stan jest nabywanie uprawnień do świadczeń przez coraz większą liczbę osób, które nie uzyskały prawa do wcześniejszej emerytury mimo wykonywania pracy w szczególnych warunkach

lub o szczególnym charakterze. Wpływ na większą liczbę pobieranych emerytur pomostowych ma także podniesienie wieku emerytalnego wydłużające okres pobierania świadczeń z FEP.

Odpis na działalność Zakładu wyniósł 2 266 tys. zł i stanowił 100% poziomu planowanego.

Pozostałe zmniejszenia w 2013 r. ukształtowały się na poziomie 9 013 tys. zł. Kwota ta obejmuje przede wszystkim zwiększenie odpisów aktualizujących: należności z tytułu składek (7 359 tys. zł) oraz należności z tytułu odsetek od składek (1 507 tys. zł), na skutek wdrożenia systemu SEKiF.

Wynik finansowy

W 2013 roku przychody FEP wg przypisu były niższe o 1 592 tys. zł od kosztów. Stan Funduszu na koniec roku wyniósł 293 629 tys. zł, z tego:

– stan środków pieniężnych	54 122 tys. zł,
– ulokowane środki finansowe	241 034 tys. zł,
– należności	6 957 tys. zł,
– zobowiązania (minus)	8 484 tys. zł.

Należności Funduszu na koniec 2013 r. były o 1 202 tys. zł wyższe od planu i zwiększyły się w stosunku do 2012 r. o 3 788 tys. zł, co wynika przede wszystkim ze wzrostu należności z tytułu składek w wyniku ich rozliczenia w oparciu o stan kont płatników w SEKiF.

Zobowiązania Funduszu na koniec 2013 r. były o 2 518 tys. zł wyższe od planu i zwiększyły się w stosunku do 2012 r. o 3 746 tys. zł, co wynika przede wszystkim ze wzrostu zobowiązań z tytułu nierozliczonych wpływów składek w wyniku wdrożenia SEKiF oraz ze wzrostu zobowiązań z tytułu podatków i składek na ubezpieczenie zdrowotne od świadczeń.

W 2013 roku przychody Funduszu wg wpływów były niższe od poniesionych wydatków, jednak bieżący niedobór został pokryty ze środków zgromadzonych w Funduszu w latach poprzednich (ulokowanych w papierach wartościowych bądź na rachunkach bankowych). Stan środków pieniężnych na koniec roku wyniósł 54 122 tys. zł, a ulokowane środki finansowe 241 034 tys. zł. Przewiduje się, że zgromadzone środki finansowe będą sukcesywnie przeznaczane na wydatki na emerytury pomostowe w kolejnych latach. Wynika to z faktu, iż wydatki te będą rosły w związku ze wzrostem liczby świadczeniobiorców, natomiast wpływy ze składek będą kształtowały się na podobnym poziomie, ponieważ liczba osób, za które opłaca się składki, będzie ulegała tylko niewielkim zmianom.

Aktywa FEP

Zgodnie z art. 34 ust. 2 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. Nr 237, poz. 1656 z późn. zm.) wolne środki FEP mogą być lokowane jedynie na lokatach bankowych, w papierach wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa oraz w jednostkach uczestnictwa funduszy rynku pieniężnego, o których mowa w art. 178 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz.U. Nr 146, poz. 1546 z późn. zm.), chyba że Rada Ministrów, na wniosek Prezesa Zakładu, zezwoli na ulokowanie środków w inny sposób.

Na dzień 31 grudnia 2013 r. wartość ulokowanych środków finansowych Funduszu Emerytur Pomostowych (wraz z środkami pieniężnymi na rachunku bankowym w kwocie 916 tys. zł) wyniosła 295 156 tys. zł. Poniżej przedstawiono wartości poszczególnych kategorii aktywów oraz strukturę portfela FEP.

Rodzaj aktywów	wartość (tys. zł)	udział %
obligacje skarbowe	241 034	81,9
depozyty bankowe	53 206	18,1
Razem	294 240	100,0

W 2013 roku rentowność portfela obligacji FEP wyniosła 3,1%, natomiast średnie arytmetyczne oprocentowanie lokat bankowych 2,85%.

Wykonanie planu FEP w układzie zadaniowym

Kod klasyfikacji zadaniowej	Nazwa funkcji/zadania/podzadania	Cel	Miernik			Wydatki (w tys. zł)	
			Nazwa	Wartość.		Planowane wykonanie	Wykonanie
				planowana	wykonanie		
Ogółem						252 914	228 880
13.	Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny					250 648	226 614
13.2.	Świadczenia społeczne	Zapewnienie środków dla osób uprawnionych do korzystania ze świadczeń z systemu ubezpieczeń społecznych oraz systemów zaopatrzenia społecznego	Procent wydatków FEP pokrytych z wpływów ze składek	90,0%	94,2%	250 648	226 614

13.2.1.	Świadczenia społeczne realizowane w ramach powszechnego systemu ubezpieczenia społecznego	Terminowa realizacja świadczeń należnych z ubezpieczenia społecznego	Relacja kwoty wypłaconych odsetek za opóźnienia w przyznawaniu prawa do świadczeń i ich wypłacie do kwoty wypłaconych świadczeń	0,02%	0,02%	250 648	226 614
22.	Planowanie strategiczne oraz obsługa administracyjna i techniczna					2 266	2 266
22.2.	Obsługa administracyjna	x	x	x	x	2 266	2 266
22.2.1.	Zarządzanie zasobami ludzkimi oraz realizacja polityki finansowej	x	x	x	x	2 266	2 266

Wydatki Funduszu realizowane w ramach zadania 13.2. Świadczenia społeczne, przeznaczone zostały na sfinansowanie świadczeń emerytalnych należnych osobom wykonującym prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. Poziom miernika przyjętego do oceny realizacji celu zadania wskazuje na brak samofinansowania się Funduszu, jednak nadwyżka środków finansowych zgromadzona w latach poprzednich umożliwiła w 2013 r. pełną i terminową wypłatę świadczeń.

Do zadania 22.2. Obsługa administracyjna zostały przypisane wydatki Funduszu o charakterze administracyjnym, przy czym zgodnie z wytycznymi nie określono dla nich celu i miernika. Są to wydatki stanowiące odpis na działalność ZUS, jako dysponenta Funduszu Emerytur Pomostowych, związane z m.in. ustalaniem, wymierzaniem i pobieraniem składek na FEP oraz ustalaniem uprawnień i wypłatą emerytur pomostowych.

**Sprawozdanie z wykonania
planu finansowego
Funduszu Rezerwy Demograficznej**

2013

Fundusz Rezerwy Demograficznej

Przychody i koszty Funduszu Rezerwy Demograficznej w 2013 r. przedstawiały się następująco:

Treść	Wykonanie 2012 r.	2013			
		Plan	Wykonanie	% wyk. planu	2012 r. =100
		w tysiącach zł		%	
Stan funduszu na początek roku	12 816 982	16 123 793	16 472 364	102,2	128,5
Środki pieniężne	8	24	127	529,2	x
Ulokowane środki finansowe	12 789 460	16 096 078	16 450 104	102,2	128,6
Należności	27 545	27 722	22 164	80,0	80,5
Zobowiązania (minus)	-31	-31	-31	100,0	100,0
Przychody	6 542 883	4 185 142	3 805 007	90,9	58,2
Wpływy ze składek na fundusze celowe	1 468 242	1 559 766	1 497 839	96,0	102,0
Wpływy z prywatyzacji	3 602 767	1 868 248	1 722 603	92,2	47,8
Pozostałe przychody	1 471 874	757 128	584 565	77,2	39,7
Koszty	2 887 501	2 501 202	2 620 888	104,8	90,8
Wydatki bieżące (własne)	501	1 202	493	41,0	98,4
Środki przekazane do FUS	2 887 000	2 500 000	2 500 000	100,0	86,6
Wynik z wyceny papierów wartościowych	0	0	120 395	x	x
Stan funduszu na koniec roku	16 472 364	17 807 733	17 656 483	99,2	107,2
Środki pieniężne	127	24	158	658,3	124,4
Ulokowane środki finansowe	16 450 104	17 778 624	17 638 003	99,2	107,2
Należności	22 164	29 116	18 322	62,9	82,7
Zobowiązania (minus)	-31	-31	0	0,0	0,0

Przychody

Przychody Funduszu w 2013 r. wyniosły 3 805 007 tys. zł i były o 9,1% niższe od założonych w planie finansowym oraz o 41,8% niższe od przychodów w 2012 r. Największą pozycję przychodów FRD (tj. 45,3%) stanowiły środki z prywatyzacji mienia Skarbu Państwa w kwocie 1 722 603 tys. zł, tj. 92,2% planu. Do FRD jest przekazywane 40% środków uzyskanych w danym roku z prywatyzacji mienia Skarbu Państwa, pomniejszonych o kwoty obowiązkowych odpisów na fundusz reprivatyzacyjny. Kwota przekazanych z tego tytułu środków do Funduszu w 2013 r. była niższa o 145 645 tys. zł (o 7,8%) od planowanej i o 1 880 164 tys. zł (o 52,2%) niższa od kwoty przekazanej w roku poprzednim.

Przychody Funduszu pochodzące z części składki na ubezpieczenie emerytalne (w wysokości 0,35% podstawy wymiaru składek na to ubezpieczenie) wyniosły 1 497 839 tys. zł, stanowiąc 96,0% kwoty planowanej, i były o 2,0% wyższe od kwoty uzyskanej z tego tytułu w 2012 r.

Pozostałe przychody Funduszu wyniosły 584 565 tys. zł i były niższe od wielkości planowanej o 22,8%. W głównej mierze wynika to ze spadku wyceny posiadanych przez Fundusz papierów skarbowych. Po rekordowym 2012 roku pod względem wzrostu cen polskich obligacji, 2013 rok charakteryzował się dynamicznymi zmianami na rynku tych papierów. W dużej części wynikało to z zachowania rynków bazowych, na których można było obserwować dynamiczny wzrost rentowności. W przypadku krajowych papierów skarbowych, po dobrym początku roku i kontynuacji zapoczątkowanego w 2012 r. spadku rentowności, w maju 2013 r. nastąpił zwrot i kolejne miesiące przyniosły istotny spadek cen obligacji. Rentowność polskich obligacji 10-letnich zwiększyła się w skali całego roku o blisko 17%, w efekcie czego portfel obligacji FRD na koniec grudnia 2013 r. był wyceniany niżej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego.

Koszty

W 2013 roku koszty Funduszu wyniosły 2 620 888 tys. zł. Główną ich pozycję stanowiły środki przekazane z FRD na rachunek funduszu emerytalnego w ramach FUS, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z 26 czerwca 2013 r. w sprawie wykorzystania w 2013 r. środków Funduszu Rezerwy Demograficznej na uzupełnienie niedoboru funduszu emerytalnego wynikającego z przyczyn demograficznych (Dz.U. z 2013, poz. 742). W 2013 roku przekazano do FUS planowaną kwotę w wysokości 2 500 000 tys. zł.

Wydatki bieżące Funduszu, na które składają się koszty opłat na rzecz biur maklerskich, KDPW i NBP oraz audytora zewnętrznego, wyniosły w 2013 r. 493 tys. zł i stanowiły 41,0% planu. Niski poziom wykonania tych wydatków wynika, z mniejszego niż zakładano wolumenu transakcji na akcjach i ponoszonych z tego tytułu prowizji maklerskich.

Pozostałe koszty Funduszu stanowiła wycena posiadanych papierów wartościowych w kwocie 120 395 tys. zł, która wynikała ze spadku wartości aktywów w portfelu FRD. Należy zaznaczyć, że jest to pozycja o charakterze memoriałowym, niestanowiąca wydatku kasowego.

Stan Funduszu na koniec 2013 r. wyniósł 17 656 483 tys. zł. W kwocie tej 17 638 003 tys. zł stanowiły ulokowane środki pieniężne Funduszu, a 18 322 tys. zł to należności Funduszu, które były wynikiem zaliczkowego przekazywania składek.

Aktywa FRD

Na dzień 31 grudnia 2013 r. wartość ulokowanych środków finansowych Funduszu Rezerwy Demograficznej (wraz z środkami pieniężnymi na rachunku bankowym w kwocie 158 tys. zł) wyniosła 17 638 161 tys. zł. Pomimo przekazania części środków Funduszu na rachunek funduszu emerytalnego, wartość ulokowanych środków finansowych (łącznie

ze środkami na rachunku bankowym) na koniec 2013 r. zwiększyła się, w porównaniu do stanu na koniec 2012 r., o kwotę 1 187 930 tys. zł, (tj. o 7,2%).

Poniżej przedstawiono wartości poszczególnych kategorii aktywów na dzień 31.12.2012 r. oraz na dzień 31.12.2013 r. (w tys. zł).

Rodzaj aktywów	31.12.2012	31.12.2013
	w tysiącach zł	
bony, obligacje i inne papiery wartościowe Skarbu Państwa	14 171 455	15 076 906
depozyty bankowe i bankowe papiery wartościowe	4 140	0
akcje zdematerializowane, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2010 r. Nr 211 poz. 1384 z późn. zm.)	2 274 509	2 561 097
Razem	16 450 104	17 638 003

Struktura portfela FRD na dzień 31.12.2012 r. oraz na dzień 31.12.2013 r. przedstawiała się następująco:

Rodzaj aktywów	31.12.2012	31.12.2013
	udział %	
akcje	13,8	14,5
bony skarbowe	0,7	0,0
obligacje skarbowe	85,5	85,5
Razem	100,0	100,0

W wyniku dokonanych transakcji oraz wzrostu kursów akcji, na koniec 2013 r. udział akcji znajdujących się w portfelu inwestycyjnym Funduszu, w porównaniu z końcem 2012 r., wzrósł o 0,7 p.p. – do poziomu 14,5%. Łączny udział skarbowych papierów wartościowych w całości aktywów na koniec 2013 r. zmniejszył się o 0,7 p.p., przy czym zaangażowanie w obligacje skarbowe na początek i na koniec roku nie zmieniło się i wyniosło 85,5%.

Stopa zwrotu z całości zarządzanych przez FRD aktywów w 2013 r. wyniosła 3,01%. Zgodnie z celem prowadzonej polityki inwestycyjnej, jakim jest osiągnięcie maksymalnego bezpieczeństwa i rentowności lokowanych środków finansowych, w poprzednim roku w portfelu FRD przeważały skarbowe papiery wartościowe. Średnioroczny udział tych instrumentów w aktywach Funduszu wyniósł 83,65%. Wypracowana w tej części portfela stopa zwrotu wyniosła 2,60% i była o 1,9 p.p. wyższa od przyjętego benchmarku w postaci inflacji liczonej grudzień 2013 r. do grudnia 2012 r. Jednocześnie dobra koniunktura na GPW pozwoliła na wypracowanie stopy zwrotu z części akcyjnej portfela FRD na poziomie 4,49%.